

Előfizetési ár:

Egész évre	— — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— —	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszerezes egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előzetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szeptemberi küldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után metalan származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A kincstári erdészeti altisztek részére rendezett halászati tanfolyamokról. (Simonffy Gyula.)

A kolumbási légy kártételei. (Kukuljevič József dr.)

Különfélék: Gyógynövények gyűjtéséről és értékesítéséről. (Jaczkovics Miklósné.) — Nyugdíjbiztosítás. — Halálozás. — Felhívás. — Spanyolország narancs- és citromtermesztése. — Időjelzés.

Hivatalos közlemények: Az erdőőri személyzet címhasználatá ügyében. — Létszámkiegészítés céljából behívott állami alkalmazottaknak járó illetmények tárgyában. — A kegyelmi nevelési járulékok mikénti beszüntetése ügyében. — Pályázat erdő-sítési jutalmakra.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Egy asszony életéből. (M. Hrabovszky Júlia.)

A kincstári erdészeti altisztek részére rendezett halászati tanfolyamokról.

Irta: Simonffy Gyula m. kir. erdőmérnök.*

A «Halászat» mult évi 17. és 18. számának rövid híradása szerint a földmivelésügyi miniszter rendeletére a kincstári erdészeti altisztek részére hat napra terjedő halászati tanfolyam tartatott Znióvárálján, a m. kir. közalapítványi uradalom pisztrángos tógazdaságában.

Ennek kapcsán szándékom részletesebben ismertetni ezt a tanfolyamot és annak előadási anyagát.

Mielőtt azonban ezt tennem, szükségesnek tartom, hogy általánosabb szempontból kitérjek a gazdasági szaktanfolyamok tartásának kérdésére.

A gazdasági szaktanfolyamok tulajdonképeni célja egész általánosságban: munkaerők nevelése.

A gazdasági termelésnél a munkaerő feladata a természetnyújtotta erőket s anyagokat a tökenyújtotta eszközök segítségével új értékek létesítésére fordítani. Azáltal, hogy az üzemtökével felszerelt birtok szervezetébe a munka is beillesztetik és így a termelés folyamata megindíttatik, lesz a gazdaságból gazdasági üzem.**

Az emberi munka szellemi és fizikai. A szellemi

* Előadta az Országos Halászati Egyesület 1913 márczius 13-iki ülésén.

** Hensch Árpád. Mezőgazdasági üzemtan I. r.

munka a gazdaságok berendezésénél és a kezelés vezetésénél jut érvényre, a fizikai munka ellenben egyes mechanikai műveletek végrehajtásából áll, miután pedig a munkából eredő költség az összes termelési költségnek maga tekintélyes része, kétségtelen az is, hogy egyrészt a kezelés megfelelő vezetése révén a termelés által előállított új érték lényegesen fokozható, másrészt helyesen alkalmazott munkarendszer mellett a kezelési költség lényegesen apasztható is.

A jövedelmező gazdálkodás első alapfeltétele a helyesen berendezett birtok, másik annak okszerű kezelése.

Miután a kezelés alanya a birtok kezelője, annak munkatőre pedig igen sokoldalú, igen természetes, hogy eredményes gazdálkodás mellett a kezelő gardának kiváló fizikai, szellemi és erkölcsi tulajdonságokkal kell birni és pedig úgy felső, mint alsó fokon. A felsőrangú kezelőszemélyzettől nagyobb értelmiséget, alaposabb szak-képzettséget és megbízhatóságot, az alsórangútól — melynek hivatása a kezelőtisztség rendelkezésének érvényt szerezni — a megbízhatóságon kívül lokális szakismereteket kívánunk.

A különféle gazdasági tanfolyamok célja ennek az itt említett szakképzettségnek általános vagy speciális irányban való kiterjesztése.

A mi az előrebocsájtottakból áll a mezőgazdaságra, áll a halgazdaságra is, legfeljebb azt lehetne még hozzáfűzni, hogy a halgazdaságnál mint termelési (lehetne mondani állattartási) ágánál a munkából eredő költség a termelési költségnek csekélyebb hányadát teszi, de ez is inkább a pontyos, mint a pisztrángos halgazdaságokra áll, mely utóbbiaknál a munkaköltség belterjes üzem mellett már tetemes.

Ha az elmondottak nyomán megállapítjuk azt, hogy a halászat és halászati szakképzés fejlesztésének a tanfolyamok hathatós eszközei, önként felvetődik a kérdés, hogy a tanfolyamok milyen irányban és mire terjedjenek ki?

A halászat, értve ezalatt a haltermelést is, kiválóan gyakorlati foglalkozás, a melynek ismeretéhez csupán közvetlen és az illető rátermetségéhez mérten hosszabb-rövidebb ideig tartó megfigyelés, gyakorlás után jut az ember. A jövedelmező halgazdaság nem nélkülözheti

már kezdettől fogva sem a gyakorlati embereket, a kiknek munkája a létesítendő halgazdaság üzemének megállapításánál kezdődik s mindvégig folytatódik a halanyag termelésénél és forgalombahozatalánál is.

A tógazdaság szervezői, tehát a gazdák és felsőrendű kezelőszemélyzet szakképzése végett mindenestre szükséges, hogy a gyakorlati ismeretek előadásán kívül, az elméleti részre is kiterjesszük, mert ugyan mivé lenne csak rövid idő elmultával is valamely halgazdaság, ha a tudományos kutatás és kísérletezés példáin és pozitív eredményein nem okulva, a gazdaság vezetői lépést nem tartanának a haladó korral?

A halászati foglalkozás gyakorlati természetét tekintve, úgy a felső-, mint alsórendű kezelőszemélyzet szakképzettségénél általában véve gyakorlati irányt kell követnünk. Abban a tekintetben, hogy a gyakorlati ismereteket elméletileg kiegészítsük, a kétféle szakképzés között az eltérés legfeljebb fokozatbeli lehet.

A halászati szakképzettségnek tanfolyamok tartása által való terjesztése és fejlesztése korunknak különben igen felkapott és méltatott kérdése.

Ausztria, Németország és Svájc halászatáról írt tanulmányúti jelentésben * már utaltam e körülményre, de hogy ez mennyire így van, annak bizonyítékára a külföldi szaklapokban lépten-nyomon ráakadunk; igen sűrűn esik szó azokban halászati tanfolyamokról.

A hozzánk legközelebb eső kulturszomszédjaink, az osztrák «Österreichische Fischerei-Zeitung» s a német «Allgemeine Fischerei-Zeitung» legutóbbi, 1912. évi folyamában pl. részint felhívások, részint beszámolók

*. L. Halászat 1910. évi 14—19. sz.

(referádák) alakjában e tárgyra vonatkozólag a következő említésreméltó dolgok fordultak elő:

Az «Österr. Fischerei-Zeitung» 1. számában a cs. kir. osztrák halászati egyesület és az orsz. gazdasági egyesület közreműködésével sorozatos vándorelőadás van hirdetve, a melynek tárgya Ausztria halgazdasága.

A 2. számban beszámolót találunk a gráci sport-horgász-egyesület kezdeményezésére, több magános és a stájer tartományi bizottság támogatása mellett Grottenhofban, a pisztrángos gazdaság és a természetes halászat köréből vett háromnapos előkészítő tanfolyamról.

Az 5. számban az orsz. halászati egyesület felhívást intéz a tartományi halászati egyesületekhez és gazdátanácsokhoz, hogy a melyek tanfolyamot akarnak rendezni, vagy ilyet segíyezni, ebbeli szándékukat közöljék. Ugyan e számban felhívást intéz az orsz. halászati egyesület a Wagramban Traismauer mellett tartandó, az összes Salmonida-félék tenyésztésre kiterjeszkedő 14 napos tanfolyamra. Végre ugyanezen számban található még egy felhívás egy Grottenhofban tartandó «tógazdasági tanfolyamra».

Hasonló tárgyáról, ha néha ismétlések képében is, olvashatunk még a nevezett lap 6., 10., 18., 19., 20—24. számaiban.

Agilitásával különösen kiválik a cs. kir. osztrák halászati egyesület, a gráci sportegyesület, az ugyanottani halászati egyesület, a felsőausztriai tartományi halászati egyesület és magánosok, nem is szólva a kormányhatóságról, a mely szintén lelkes támogatásban részesíti ez ügyet.

A már említetteken kívül főképp Andritz-Ursprung, Bécs, St-Peter (Linz mellett) azok a helyek, a hol 3—14 napos tanfolyamokat szoktak rendezni.

TÁRCZA.

Egy asszony életéből.

Irta: M. Hrabovszky Julia.

— És te nem fordulsz el tőlem? Nem vetsz meg, Irma?

— Miért?... Mivel elváltál Cserhátitól? Nem első eset, hogy szerelmi házasság így végződik... a szerelem elröppent és...

— Nem... nem az! Nem a szerelmen mult, de a nyomor nagy volt... Oh! ha tudnád, mennyit küzdöttünk, nélkülöztünk, nyomorogtunk! Szegényesen kel-tünk egybe, de reméltük, a jó Isten majd megsegít. Nem segített... mindenféle sorscsapást küldött reánk: betegséget, halált, szüleim anyagi romlását, minden reánk zúdult. Adósságokba keveredtünk, de fizetni persze nem tudtunk. Az uram fizetését lefoglalták, aztán jött a végrehajtó... átmentünk a kishivatalnok összes mizériáin. Ekkor azt mondtam az uramnak, Cserhátinak, kit igazán, szívből szerettem, elhiheted: «Engedd, hogy dolgozzam én is, ha ketten keresünk, az élet könnyebb lesz!» Ő sokáig szabadkozott, nem akarta,

hogy mindennap elmenjek hazulról, hivatalba, férfiak közé, mert hiszen nagyon szeretett és féltett.

— Nem csudálom, — felelte Irma, a ki sötétszürke útiruhájában olyan volt, mint egy igénytelen kis veréb, — nagyon szép voltál, Margit, gyönyörű, és még mindig az vagy! Mikor az előbb olyan váratlanul megpillantottalak, szinte imponáltál nekem előkelőséged, szépséged által, a boldogság megtestesülését láttam benned!

Margit felsóhajtott.

A Pincio egyik legszebb pontján ült az egykori két iskolatársnő, kiket hosszú évek során elválasztott az élet és a véletlen olyan váratlanul hozott össze Rómában, a hová Irma néhány tanítónőtársával a husvéti ünnepekre rándult.

Ragyogó, kora tavaszi reggel volt. A kissé párás, de napsugárral átítatott levegőben a fantasztikus rajzú Angyalvár mintegy lebegni látszott előttük, a háttérben Szent Péter-templomának hatalmas tömege szürke színteltekben vált ki a felhőtlen ég sötét kékjéből; a Tiberis sárga vize itt-ott csillogva a napfényben, szeszélyes vonalakban hullámozott tova; tavaszi, világos lombok élénkítették a képet, a babérfák sötétebb árnyalatokat festettek, a fekete, szomorú ciprusok óriási felkiáltó

A német «Allgemeine Fischerei-Zeitung»-ban hasonló tárgyi közleményeket olvashatunk az 1., 2., 4–6., 8., 9., 12–14., 19–22., 24. számokban.

A németek valamivel előbb vannak, mint az osztrákok. Ők már hathetes tanfolyamokat, illetve halászkolát is tartanak Starnbergben. Az előadások, úgy mint az osztrákoknál is «a pisztrángtenyésztés», «pontytenyésztés», «pisztrángos gazdaság», «pontygazdaság», «tógazdaság», «természetes vizek halászata» köréből veszik tárgyukat, azzal a különbséggel, hogy a németek már halászati «kereskedelmi tanfolyamot» is tartanak; igaz, hogy főképp a tengeri halászat igényeire való tekintettel. Tevékenységével különösen kiválik a földművelésügyi miniszterium, a német birodalmi, a bajor, a sváb és neuburgi, a sziléziai, brandenburgi és szász halászati egyesület.

Fontosabb helyek, a hol a tanfolyamokat tartani szokták: München, Starnberg, Friedrichshagen, Kempten, Hamburg, Ebeswald, Bernrieden, Breslau, Bauzen, Drezda, Königstein (Taunus) és Augsburg.

A tanfolyamok közül említésre méltóbb a bajor halászati egyesület starnbergi tenyésztelepén tartott hathetes és a földművelésügyi miniszter megbízásából az eberswaldi erdészeti akadémián tartott négynapos tanfolyam.

Úgy az osztrák, mint a német tanfolyamon részt vehet minden érdeklődő és hivatásos halász — mindenféle társadalmi állásból. Részt is vesznek benne földbirtokosok, magán- és állami mező- és erdőgazdák, főiskolai hallgatók, hivatásos halászok, kereskedők stb.

Az előadás rendszeresen ingyenes, azonban mindenütt gondoskodnak róla, hogy a hallgatók olesó és jó ellátást kapjanak. A szegényebb sorsúak, főképp Német-

országban, anyagi segílyt is kapnak és pedig vagy a birodalmi vagy a tartományi halászati egyesület, sőt igen sokszor privát mecenások (tógazdák) jóvoltából. A segíly vagy az útiköltség megtérítéséből vagy bizonyos napi járulékból: 2—3 márkából szokott állani.

Az előadások délelőtt rendszerint (2—3 óra) elméletiek, délután gyakorlatiak és igen érdekes, hogy a tanrendbe majdnem mindig beilleszkedik egy délutáni vagy esteli «zwanglose Zusammenkunft»* vagy «Unterhaltung»** (rendszerint valamelyik sörházban s vendéglőben), a mikor megbeszélések folynak s a mikor az érdeklődők minden szakkérdésben közvetlen felvilágosításokat és tanácsokat kaphatnak.

Hogy hazai viszonyainkat a külföldével összehasonlíthassuk, meg kell állapítanunk azt, hogy a halászati szakképzés kérdése nálunk sem újság már. Irodalma is van már ennek a kérdésnek, de viszont tettek és cselekedetek is bizonyítanak mellette.

A mi az irodalmat illeti, a «Halászat» 1907. évi 6. sz. füzetében Betegh Lajos «Halászati szakoktatás» cz. cikkében külföldi: angol, francia, belga, holland, norvég stb. példákra hivatkozva a halászatnak az állatorvosi főiskola keretében főiskolai szakoktatási ággá való fejlesztését javasolja. Landgraf János a «Halászat» 1910. évi 1—2. számaiban «Az első bajor halászati szakiskola» cz. cikkében ezen hat hétre terjedő tanfolyamot és tananyagát részletesen ismerteti.

Cikkében reá mutat, hogy a vezető államokban a szakismeret terjesztése, a haltermelés általánosítása vé-

* = Kényszernélküli összejevetel.

** = Mulatság, szórakozás.

jelekként tüntek fel itt-amott. És lábaik alatt a klasszikus Piazza del Popolo-n hemzsegett a sok zarándok, ki- és bejártak a szimmetrikusan elhelyezett két templomon, míg a Villa Borghesebe vezető aranyozott végű, nagy, fekete rácsoskapun át a turisták tömege, a műértők serege sietett a Borghese-gyűjtemény egyik nevezetességében, a Canova által megörökített Bonaparte Pauline remek márvány formáiban gyönyörködni. Körülöttük előkelő sétálók kocsin, gyalog. A világ minden nemzetisége képviselve volt itt: a nyulánk, sápadt, vagy az erőteljes, rózsásarcú, szőke éjszakiak; a tüzes szemű, ringó járású, feketehajú déli népek; a világ minden nyelve felhangzott körülöttük és a tavaszi fuvalom viritó bokrok balzsamos illatát hajtotta feléjük.

— Igen... a boldogság megtestesülésének tetszettel előttem ebben az Édenben, — folytatta Irma elragadtatott pillantást vetve maga körül, — és ez az Éden most a te hazád!

— Tíz év óta a hazám, — felelte Margit. — majdnem mindennap itt vagyok, itt ülök és a gondolataim gyakran elvisznek egy budapesti ház harmadik emeleti szűk lakásába, a honnan az ismeretlen utáni vágyakozás, a gyönyörök, élvezetek, a gazdagság káprázatos délibábjai elcsaltak, kikergettek az életbe...

Mennyire igaza volt Cserhátinak, mikor nem akarta, hogy hivatalba járjak! Mert mindaddig, a míg otthon voltam, nyakig a házimunkában, gyermekeim- és az uramnak élve csupán, a kísértés nem tudott hozzámférközni. És ha koronként öntudatlanul ki is vágytam abból a szürke egyhangú életből, ha fiatal lelkemben lobbot is vetett a vágy az életörömök után, a vágyakozás pillanatai hamar elmúltak... két kis fiam, az uram szerelme hamar megvigasztalt. Nem ösmertem jobbat, nem láttam mást... az én nyomorúságos és mégis igaz örömeimet magában rejlő életem körülfogott, körülzáncolt, megóvott. El is felejtettem, hogy még fiatal és szép vagyok, egyébire is jogosítva. De hamar eszembe juttatták, mikor a bankba kerültem. Nincs fogalmad róla, minő éhesen reámvettették magukat a férfiak, kezdve a bankigazgatótól, egészen le a kis görbeorrú gyakoronokig! Az igaz, hogy szép voltam akkor! Alig huszonhatéves, viruló és romlatlan, becsületos! Elpirultam, mint egy fiatal leány és felháborodva utasítottam vissza a merész ajánlatokat. És talán éppen mivel olyan konokul, harcziásan ellentálltam, izgattam azt a sok férfit. Soha, egy pillanatig sem jutott eszembe, hogy letérjek a becsület útjáról és ezek a becsstelen szerelmi ajánlatok nem is izgattak, inkább undort keltettek ben-

gett kezdetben vándortanárok és a helyszínén megjelenő halászati szakközégek működtek, ez azonban elégségesnek nem bizonyult: s így az országos bajor halászati egyesület tógazdaságában egy lelkes ügybarát anyagi segítségével felállították az előbb említett szakiskolát. Fejtegetését annak hangoztatásával végzi, hogy nálunk is időszzerű s szükséges volna egy speciális halászati szaktanfolyam szervezése, a kérdés megérett annyira, hogy csak kezdeményezésre és pedig elsősorban az Országos Halászati Egyesület kezdeményezésére vár.

A magyar állam, mint említettem, intézményesen, gyakorlati irányban is résztvesz a halászati szakképzés fejlesztésében és általánosításában; ilyen intézménye az, hogy hazai tógazdaságaink tulajdonosainak kérelmére és ajánlatára 300 korona államsegély mellett, ismertebb tógazdaságokban segéd munkásokat képeztet ki, rendszerint minden év áprilistól novemberig tartó nyolcz hónapi időtartam alatt. Ilyen esetben a tógazda rendelkezik a segéd munkás munkaereje felett, viszont a 300 K segélyből a tanuló fedezi mindennapi szükségletét.

Hazánkban az állam ilyen támogatása mellett nem egy tógazdaság jutott már szakképzett és megbízható segéd munkáshoz, illetőleg tócsőszhöz, tómasterhez. Másik intézménye pedig az, hogy a földművelésügyi minisztérium felügyelete alá tartozó erdészeti főiskolán, gazdasági akadémiákon, a kassai vízmesteriskolán a halászatot mint kötelező tárgyat adják elő.

Ehhez járult most legújabbban gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter úr által 1912. év folyamán elrendelt — s az 1912. évben folytatólagosan megtartott — cikkem elején említett halászati tanfolyam kincstári erdőőrök részére.

Ezen tanfolyam tartásának elrendelése egy igen je-

lentős lépése lett a már Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter által kezdeményezett, tehát regebbi keletű akciónak, a mely a kincstári erdészet kezelése alatt álló tekintélyes nagyságú vízterület* okszerű művelésének és intenzivebb kihasználásának a kor színvonalára való emelését tűzte ki célul.

A halászati üzem intenzivebbé tételére különösen alkalmasnak mutatkoztak azok a pisztrángos hegyi vizek, a melyekből körülbelül 3800 k. hold van a kincstári erdészet birtokában.

Az erdőőrök halászati kiképzése tehát elsősorban ezen vízterület szakszerű kezelésének elsajátítására irányult, hogy t. i. a kincstári vagyon védelmére és őrzésére hivatott személyzet tagjai közül egyesek a természetes vizek halászatával, halasításával s az e célból szükséges teendőkkel megismerkedve, szakismereteiket saját otthonukban felhasználhassák s hogy személyes érintkezés által társaiknak segítségére és oktatására legyenek.

A szóbanlévő halászati tanfolyam tehát céljához képest speciális és jórészt gyakorlati jellegű volt. Ehhez képest az erdőőrök gyakorlati kiképzést nyertek: a pisztrángos vizekben használatos halászhálók és szerzők ismerete, beszerzése, felszerelése és alkalmazási módjában; a honos és honosított pisztrángféle halak ismeretében, az anyahalak kifogása, tartása és kezelésében; azok ivar szerint való megkülönböztetésében, az ivarérettség felismerésében, az ivartermékek nyeresében és az ikratermekenyítésben; a megtermékenyített ikráknak a költőházban való elhelyezésében; a költési

* 16,200, illetve 30,600 kat. hold (l. Halászat 1912. évi 11—31. számait).

nem. Hiszen Cserháti különb volt valamennyinél, nem volt pohos, mint a bankigazgató és görbeorrú, mint a kis gyakornok. És nem ezek az ajánlatok mérgezték meg a lelkeket, de az élet, a körülöttem nyüzsgő, forrongó élet, a mit most közelebről szemléltem, mint harmademeleti szűk lakásomból. Nap-nap mellett látam most, az annyi csábító dolgot tartalmazó, fényes kirakatokat, hallottam társnőim léha fecsegéseit, dicsekvéseit, mert nagyobbrészüknél csak mellékkereset volt a hivatal. Voltak, a kik elég jó módon éltek családjajuknál, voltak, kiket jóbarát támogatott és így keresetüket cifra ruhákra, apró utazásokra költötték rövid szünidőkben. Én pedig mindig a legegyszerűbb ruhában jártam és keresményemből a legkisebb szeszély kielégítését sem engedhettem meg magamnak. Nem képezed, mennyire vágytam abban az időben a tenger, Abbázia után, a hol társnőim egytől-egyig már több ízben megfordultak. Én csak bámultam a fényes kirakatokat, de soha semmit sem vehettem meg magamnak. Az igaz, hogy most már ki tudtam fizetni a fűszerest, a számlák nem ijesztettek többé, sem az a gyötrő gondolat, mivel küldöm másnap a cselédet a piacra? A mindennapi most már megvolt, de semmi egyéb. És

néma elcsüggesztett az a gondolat, hogy ez egész életemben így lesz, mindennap kettőig a hivatalban robotolok és délután varrok, faldozok a gyerekeimre, olesó szövetekből szánalmas ruhákat ütök össze magam számára és elmulik a fiatalságom, a szépségem és én nem élveztem semmit. Valami sajtászerű elégedetlenség támadt bennem, billentette meg kedélyem egyensúlyát. Férjem, gyermekeim kedveskedései nem elégitettek ki többé teljesen. Ekkor találkoztam Ferrarival.

Nagyobb ügyletet bonyolított le a bankkal valami magyarországi vállalat ügyében. Engem biztak meg az okmányok másolásával és gyakrabban láttam őt. Imponáló, elegáns fellépése, férfias szépsége benyomást tett rám, a gazdagságáról keringő legendák megzavartak. Észrevettem, hogy tetszem neki, a szemei ékeszólóan tapadtak reám, de soha egyetlen merész szóval sem sértett. Ártatlan flirtnek tekintettem az egészet. De nem, mielőtt Ferraris elutazott, várt reám az utcán, a míg kijöttem a bankból, hozzám csatlakozott és nyilatkozott. Izzó szerelmi vallomása megdöbentett, megzavart és annyira hatott reám, hogy még most is csudálkozom, honnan vettem abban a perczen az erőt a visszautasításra. Mert visszautasítottam, kereken vissza-

eljárásban; a napi teendők szakszerű végzésében; az ikraszámolásban; a megtermékenyített és szállításra érett ikrák csomagolásában hosszabb-rövidebb távolságra; a szállított ikrák helyes kicsomagolása és elhelyezésében. Elsajátították továbbá annak felismerését, hogy a zsenge ivadék a kihelyezésre mikor alkalmas, a patakokba való kihelyezés szakszerű végrehajtását és elosztását, a népesítésre szolgáló ivadék számának meghatározását, az ívó halak tartózkodási helyének felismerését, a patakok feljavítását, fenék (bukó) gátak készítését s elhelyezését, az ivadékszállító edények és eszközök ismertetését s készítését; egynyaras ivadék nevelését, ivadéknevelő tavak készítését, a megfelelő zsilipszerkezetekkel együtt, az ivadéknevelő tavak szabályszerű népesítését. Elsajátították a természetes és részben a mesterséges haltáplálékok ismeretét, a halak ellenségei s az ellenők való védekezést, a védelmi eszközök ismeretével s azok gyakorlati alkalmazásával együtt.

Bemutatást nyert az élő halak szállítása egyszerű hordókban és a hydrobion halszállító edényben, a leölt halak csomagolása stb. Az igényekhez képest oktatást nyertek az erdőőrök a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz.-nek az őrzési szolgálatot közelebről érintő rendelkezéseiben.

A mint e felsorolásból kitűnik, az oktatás sok mindenre kiterjedt és a tananyagának hat nap alatt való összefoglalása csak azért vált lehetségessé, mert az oktatás — czéljához képest — főképp a gyakorlati teendők bemutatására és végzésére szorított, az elméleti magyarázat, a gyakorlati bemutatásokkal kapcsolatban csak oly mértékben nyert alkalmazást, a mennyire az a gyakorlati teendők megértéséhez szükséges volt, úgy szólván «dióhéjban», mert más szempontból arra is

kellett gondolni, hogy a tanulók fölösleges ismeretekkel túl ne terheltessenek. A követett rendszer — a melyet már az előző év tapasztalatai is támogattak — bevált. A kiképzett erdőőrök a demonstrációkat és magyarázatokat mindvégig éber figyelemmel kísérték és jegyezték, s miután a tananyag fontosabb részeinek ismétlésére is jutott idő, az erdőőrök a gyakorlati teendők végzésében teljesen kielégítő jártasságra tettek szert.

A mi most már azt a kérdést illeti, hogy a halászati tanfolyamoknak megvan-e a kívánt sikere, úgy a magunk, mint a külföld példáin okulva, határozott igennel felelhetünk. A tavalyi év folyamán tartott tanfolyamnak már eddig is meg volt az az eredménye, hogy egyes erdőhatósági kerületekben a házilagos pisztrángikra-termelés megindult, a kezdet nehézségein túlesett, sőt a zsarnóczi erdőhivatal és a liptóújvári főerdőhivatal kerületében a saját szükségletre termelt nagyobb számú ikra költsége annyira jól sikerült, hogy a beérkezett jelentések szerint a költség alá került ikramennyiségnek zsenge ivadékká fejlődéséig alig 5–10%-a pusztult el.

Értesüléseink vannak arról is, hogy a tanfolyamot végzett erdőőrök nagy ambícióval végzik a haltenyésztés és halvédelem körüli teendőiket, a mi természetes is, mert a szerzett ismeretek által a halászatnak egy egészen új világa nyílt meg előttük, az eddig csak empirikusan ismert helyett, a természettudományos, illetve a gazdasági alapon álló.

*

A halászati szakképzést, illetve a tanfolyamokat az eddigiekben ismertette, megállapíthatjuk azt, hogy e téren nálunk a cselekvésnek elég tere kínálkozik még s hogy e téren úgy az állam, mint az egyesületek (első sorban az Országos Halászati Egyesület) és magánosok

utasítottam, hogy kövessem őt Rómába, a hol minden áldozatra kész lenne értem. Boldoggá, gazdaggá akart tenni. Szédültem, új perspektívák nyíltak meg előttem, valami eddig nem sejtett izgalmat éreztem, de azért nem tántorodtam meg: «Soha, sohasem fogok letérni a becsület útjáról! — mondtam neki, — nem hozok ilyen szégyent a férjemre, a családomra!» Erélyes voltam, de nem kemény, nem tudtam igazán rideg lenni vele, majdnem osztottam az ő nagy fájdalmát, hajthatatlanságomon túlán átesillámlott valami érzés... nem tudom, de annyi áll, hogy ő mélyen megindulva mondott örök búcsút nekem és én nem tudtam haragudni rá. De ez a vallomás mély nyomot hagyott a lelkemben. Olyanféle érzésem maradt vissza, mintha én valami rendkívüli dolgot követtem volna el, nagy áldozatot hoztam volna az enyéimnek, mikor ennek a gazdag, vonzó férfinak a szerelmét visszautasítottam. Pedig csak a kötelességemet teljesítettem. A rá következő hónapok alatt gyakran gondoltam rá és elégedetlen voltam a sorsommal. Új baj és gond szakadt ismét reánk, részben régibb tartozásokból kifolyólag, részben, mert atyám nagybeteg, munkaképtelen lett. Szegény anyám öreg napjaira most úgy dolgozott, mint egy igavonó állat.

Szobákat adott ki, kosztosokat tartott, maga főzött, takarított, megtett mindent, zúgolódás nélkül, kötelességből. Fellázadtam a sors ellen! Mit vétett szegény anyám, a ki egész életében kötelességtudó, feddhetlen életű nő volt, hogy a sors így sújtja? Mire való a becsületesség, tisztesség, ha ekként lesz jutalmazva?

Rossz nyaram volt. Szomorú, levert voltam és közönyös lettem nemcsak a férjem, de még szegény gyermekeim iránt is. Minden untatott. A jövőt feketének, vigasztalannak láttam. Szeptember vége felé járt, mikor egy napon a bankból kijövet, Ferrarist pillantottam meg. A szívverésem elállt, minden vér az arcomba szökött, valami azt súgta, Ferraris miattam jött Budapestre. Kitaláltam: miattam jött. El akart felejteni, de nem tudott, becsületes ellentállásom imponált neki és fokozta a szerelmét. Egy régi franczia közmondás azt tartja: «L'espacé est à l'amour ce qui est au feu le vent, il éteint le petit, il allume le grand!» Az ő szerelme nagy, végtelen, azért a távolságban olyan mértékben növekedett, hogy nem tud többé annak ellentállni. Ilyeneket mondott és kért, könyörgött, legyenek az övé, nőül vesz. Leírhatatlan, mit éreztem, mialatt ő beszélt. Szenvedélyes szavai hipnotizáltak... Egy per-

(tógazdák) minden lépéssel jelentős és hálás szerepre vállalkoznak.

Fontos tapasztalatnak tartom — mit figyelmen kívül hagyni nem szabad — hogy nálunk elsősorban majdnem mindenki az állam tevékenységét és példaadását várja s így szerény véleményem szerint addig is, míg akár a társadalom, akár a kormányhatalom részéről — a felsőbb halászati szakképzést illetőleg — a mozgalom megindul, a kincstári erdőőrök részére tartott tanfolyamokat folytatni kellene és pedig esetleg úgy, hogy azokon ne csak kincstári alkalmazottak, hanem magánosok alkalmazottai, illetőleg az ügy iránt érdeklődők is megjelenhessenek.

Lehetne esetleg úgy rendezni, hogy külön egy tavaszi s külön egy őszi tanfolyam tartatnék; vagy tanfolyamot lehetne rendezni úgy a ponty-, mint a pisztrángtenyésztés köréből, hasonlóan a külföldhöz, a melynél a rendezés úgy látszik jó csapáson halad.

Nálunk természetesen a kivitelnél több nehézséggel találkozunk. Nálunk ezidőszert sem az államnak, sem az orsz. halászati vagy vidéki egyesületnek haltenyésztő telepe nincs, magánosok (tógazdák) pedig nem igen buzgólkodtak azon — a mire ugyan tudomásom szerint fel sem kérttek — hogy gazdaságaikat néhány nap tartamára, ott szerzett tapasztalataikkal együtt, rendelkezésre bocsássák.

A külföldön e tekintetben nagy áldozatkészséggel találkozunk, mert ott igazán el lehet mondani, hogy számos halasgazda akad, a ki minden ellenszolgáltatás várása nélkül minden lehetőt megtesz, sőt mint említettem, anyagi áldozatoktól sem riad vissza. Némi nehézséggel járna azonban, különösen a Felvidéken, az elszállásolás kérdése is.

El lehet azonban mondani, hogy a viszonyok minden irányban nálunk is javulófélben vannak, néhány év múlva a kincstárnak, illetőleg a lipitóújvári m. kir. főerdőhivatalnak már szintén lesz rendszeres üzemű pisztrángos tógazdasága, a hol a kincstár módot nyújthat majd a pisztrángtenyésztés elsajátítására.

Az ilyen rövid ideig tartó tanfolyam költsége egyébként nem magas. Számításom szerint a znióváráljai tanfolyam költségei, a melyen nyolcz erdőőr és a tanfolyam vezetője vett részt (a melyben a nagyobb távolságról való oda- és visszautazás költségei és aapidíjak is bentfoglaltatnak) nyolcz nap alatt körülbelül 500—550 koronára rügött, a mi mindenesetre csekély kiadás akkor, a mikor a szakértelemnek szélesebbkörű és gyakorlati irányban való fejlesztéséről van szó.

Feljegyezzük végül, hogy a kincstári erdőőrök részére tartott tanfolyamon az 1911. év folyamán a *máramaroszigeti* m. kir. erdőigazgatóság kerületéből *Zahoránszky Sándor* m. kir. erdőőr, a *besztercebányai* m. kir. erdőigazgatóság kerületéből *Tomajka Mátyás* m. kir. főerdőőr, a *nagybányai* m. kir. főerdőhivatal kerületéből *Bodenlosz Ferencz* m. kir. erdőőr, a *lipitóújvári* m. kir. főerdőhivatal kerületéből *Lerner Ernő* m. kir. erdőlegény, a *zsarnóczai* m. kir. erdőhivatal kerületéből *Sátán Imre* m. kir. erdőőr, a *bustyaházai* m. kir. erdőhivatal kerületéből *Görög József* m. kir. erdőőr; az 1912. év folyamán pedig a *kolozsvári* m. kir. erdőigazgatóság kerületéből *Wallandt Gyula* m. kir. erdőőr és *Edelehauser Vilmos* m. kir. erdőlegény, a *lugosi* m. kir. erdőigazgatóság kerületéből *Mataska József* m. kir. erdőőr, az *ungvári* m. kir. főerdőhivatal kerületéből *Gebrián György* m. kir. erdőlegény, a *lippai* m. kir. főerdőhivatal kerületéből *Májás Adolf* m. kir. segéd-

ezig sem kételkedtem azok őszinteségében. Aztán az elmúlt hat hónap alatt folyton reá gondoltam. Nem tudtam ezáltal bünt követni el, mert a valóságban örökre lemondva róla, úgy véltem, van jogom öt meddő álmaim hőisének megtenni! Az volt. Róla, álmodoztam: képzeletben együtt jártuk be, kart-karba fonva, Róma előttem ismeretlen utcáit, együtt szüresöltük az élet örömeit, együtt éltünk, utaztunk fényűzésben, boldogan. Oh, mennyi balga álom, melynek hőse mind ő volt, szőttem össze, mialatt hosszú, meleg, egyhangú délutánokon elrongyolódott fehérneműnkét javítottam.

És most előttem állt állmaimnak hőse és szenvedélyesebben könyörögte szerelmemet, mint valaha. Csuda-e, ha gyönyörrel hallgattam e férfi szavait? Nyolcz napon át nap-nap mellett találkoztunk és ő lassanként egészen körülhálózott, eloszlatta minden kételyemet. Végre beleegyeztem, hogy megszőköm vele, mert ez volt az egyetlen mód férjemtől a válást kierőszakolni. A koczka el volt vetve. Annak az érdekes embernek a szenvedélye, főleg a csillogó jövő annyira elkábítottak, hogy nem gondoltam többé sem az uram, sem szegény öreg szüleimre, csak a gyermekeimet sajnáltam nagyon. Terveimet csak ők keresztették, ez volt fényes kilátásaimban a fekete

pont. De Ferraris erre is tudott vigaszt: nem veszttem el őket örökre, ez az elválás csak ideiglenes. Ha a vihar elsimul, ha majd házások leszünk, érvényesíthetem jogaimat. Mert végre is az anya mindig anya marad, bárkinek lesz is a felesége. Aztán gyermekeink lesznek nekünk is. Fialalok voltunk, joggal remülhettük. Szavai mindig lecsillapítottak, meggyőztek, de a szökésemet megelőző éjjelen a kételyek azért újra megrohantak és mintha valami titkos bűverő szilárd elhatározásomat egyszerre elfujta volna. Egész éjjel nem hunytam be a szememet, valami azt súgta, maradnom kell, a helyem itt van az uram, a két gyermek mellett... és mikor a hajnal derengeni kezdett, elhatároztam, hogy maradok. Ez megnyugtató, elszenderedtem. De reggel, mikor felébredtem, első, öntudatlan gondolatom Ferraris, a szökésünk volt, aztán eszembe jutott a kínos éjjel, a töprengések, a határozatom és most már igazán nem tudtam, mit tegyek. Két ellentétes erő küzdött bennem: az egyik menni, a másik maradni készített. Rettenetes lelkiharczomban az anyámhoz szaladtam reggel. Cserhádi és a gyerekek azt hitték, a hivatalba megyek, csak futólag, minden felindulás nélkül csókoltam meg őket, mert abban a pillanatban valószínűbbnek tartottam,

erdőőr, az *orsová* m. kir. erdőhivatal kerületéből *Pisle Flóris* m. kir. erdőőr, a *szászsebesi* m. kir. erdőhivatal kerületéből *Keresztély Ferencz* m. kir. erdőőr, a *lót-sóvári* m. kir. erdőhivatal kerületéből *Konrád Lajos* m. kir. főerdőőr vettek részt. A tanfolyamot mindkét évben *Simonffy Gyula* m. kir. erdőmérnök vezette.

A kolumbácsi légy kártételei.

(Együttal felelet R. J.-nek.)

Az Alduna mentén Temes- és Krassó-Szörény megyékben, valamint az átellenes szerb parton, főleg Golubač vár környékén egy apró 2—3 mm. hosszú szürke rovar tenyészik, a mely tulajdonképpen a szunyogok családjába tartozik, de vaskos potroha miatt inkább légyhez hasonlít. Neve *kolumbácsi légy* (nevét Golubač várától vette) (*Simula columbatzensis*) szerbül muve, románul muscu reu, azaz rossz légy. Helyenként galambosi légynek is mondják, mert a népmóda szerint Galambóc várával szemben van egy barlang, abban van a Szt. György által megölt sárkány, a legyek pedig a sárkányhullából keletkeznek.

A légy háta hamuszürke, oldala és hasa sárga, szárnyai szivárványszínűek. A nőstények szájszervein szűrő- és szívókészülék van, a hímekén nincs, éppen mint a közönséges szunyogoknál. Tehát a kolumbácsi légynek is csak a nősténye szúr, a hím nem, de a hímek száma igen kicsiny. A nőstény kolumbácsi légy május végén, június elején 5—10 ezer petét rak a patakok vizébe s valami kocsonyás anyaggal köre vagy növényre tapasztja. A peték olyan piczinyek, hogy szabad szemmel nem is lehet látni. Két-három hét múlva kibujnak az álcák, a melyek testük egyik végével megkapaszkodnak a víz

fenekén levő kövekben, gyökerekben. Apró növényekkel táplálkoznak s négyszer megvedlenek. Augusztus végén vagy szeptemberben a 6—7 mm.-nyire megnőtt álca olyanforma mozgással, mint a pióca, megindul s téli szállást keres a vízparton s a vízre hajló növények leveleinek az alján pókhálószerű anyagból akkora tölcser készit, mintegy rizsszem. A tölcser egyik vége nyitott, de a nyitott vég sohasem áll a víz folyásával ellenkező irányban, hogy a víz bele ne hatolhasson. A tölcserben ledobja bőrét az álca és bábbá lesz. Mint báb átaluszsza a telet s a következő év tavaszán mint kész légy bujik elő. Északi vagy északkeleti szelek a parányi állatkát átsodorják Szerbiába, de ha déli szél fúj, akkor Temes- és Krassó-Szörény megyékbe sodorja. Olyan nagy tömegekben jelenik meg, hogy felhőnek látszik. Éjjel bokrokban, barlangokban, erdőkben, faodvakban huzódik meg. Nappal a nőstények ellepik a bar-mokat s azok rakásra hullanak.

Dr. Medovics szerb főorvos kiszámította, hogy a kolumbácsi légy Szerbiában évente két millió korona kárt okoz. Nálunk tartós déli szél mellett Torontál-, Temes- és Krassó-Szörényben tesz kárt, de van rá eset, hogy Arad-, Csanád- és Hunyad megyébe is eljut. Így 1876 április 3-án Ungvár vidékén 30 háziállatot öltek meg. *Tömösváry* feljegyzései szerint a temesi bánságban 1783-ban 52 ló, 131 szarvasmarha, 316 juh, 100 sertés; 1830-ban több száz ló és szarvasmarha; 1813-ban Aradon és vidékén 200, Verseczen 500 szarvasmarha; 1880-ban Kubinban 4 óra alatt 400 sertés, 80 ló, 40 szarvasmarha, Hunyad megyében 100 szarvasmarha, 5 ló, 80 sertés, 1888/9-ben Torontálban és Csanádban sok állat, 1895-ben Hunyadban 6 ló, 274 szarvasmarha, 53 juh, 66 kecske, 92 sertés esett a kolumbácsi

hogy visszatérek. Anyám nem volt odahaza, a piacon volt. Leültem szerény, földszintes lakásának utczára néző ablaka mellé és szívdobogva lestem a jövetelét. Mit fog mondani a szegény öregasszony, ha feltárom előtte a lelkemet? Helyeselheti-e egy tiszteletben megöszült anya, az én anyám, leányának ilyen lépését? Nem. De hát mit akarok akkor tőle? Azt, hogy maradni kényszerítsen... a mihez nekem már nincs erőm?... Legyen meg az ő akarata, — gondoltam lehorgasztott fővel. E pillanatban az utca túloldalán feltűnt szegény anyám magas, szikár, de meggörnyedt alakja. Esős őszi nap volt, az utca sáros. De szegény jó anyám nem vette tekintetbe a szítáló esőt, mely ráhullott fekete csipkekendővel beborított hajára; minden gondolatát a nehéz kosár kötötte le, nehezen czipelte jobb kezével, a ballal kopott fekete szoknyáját emelte, óvta a sártól. Fonyadt arca a megerőltetéstől kipirult, egy ősz hajtincs kicsúszott a kendő alól és a homlokába lógott. Így jött át a túlsó oldalról, a sáros kocsúton, a lakása felé.

Olyan szánandó alak volt ez a szegény, meggörnyedt öreg asszony, a mint nehéz terhével, gondtelt arcával, fáradtan igyekezett szerény otthona felé, a hol

terhes napi munka várt reá, hogy láttára a szívem majd meghasadt és összeborzadtam. Évek múlva talán reám is hasonló sors vár? Megundorodtam a szegénységtől és most már nem volt szükségem anyám döntésére. Megyek... hogyan mennék? Legalább könnyíthetek majd enyéim nehéz sorsán.

Jövelemnek valami ürügyet találva, forrón megöleltem az anyámat, benyitottam az apám szobájába, de ő aludt. Így csak egy meleg búcupillantást vetettem a betegre és szaladtam Ferrarishoz.

Egy óra múlva vasuton ültünk.

— És nem láttad többé viszont a szüleidet? — kérdezte Irma megindulva.

— Soha többé, — felelte Margit, — és a szemeibe könnyek gyűltek, nagybeteg apám néhány hét múlva, szegény anyám a rákövetkező évben meghalt. A nagy bánat, a szökésem által okozott lelki felindulás mindenetre siettetette a halálukat. Mert ők rettenetesen szívükre vették és nem tudtak nekem megbocsájtani. Sokok szomorúságon, bánaton mentem keresztül... oh, ne kívánd, hogy részletesen elmondjak mindent...

— A fiaidat láttad azóta? — kérdezte Irma rövid

legyeknek áldozatául. *Téglás Gábor* szerint Déva város bivalycsordáját lepték meg a kolumbácsi legyek délután 3 órakor, a pásztorok rögtön hazahajtották őket; délután 4—5 óra közt értek a vasuti átjáróhoz, mely le volt eresztve. A csorda itt $\frac{1}{4}$ óráig vesztegelt, miközben a legyek gyötörték őket. A sorompó felemelése után elhullott az első bivaly, 10 perc múlva a második, estig 10 darab s 36 óra leforgása alatt 35 darab bivaly, 2 ökör, 2 tehén, 5 ló, 40 sertés. A városnak ekkor 8720 korona kára volt.

A háziállatok megérzik a légyraj közeledését, nyugtalankodnak s istállóba menekülnek előlük vagy a vízbe fekszenek.

Ha az állat nem hull el a légyesípek alatt, akkor is pár napig beteg, nem eszik, bágyadt, lázas. A légyesípek okozta daganatok csak 2—3 hét múlva tűnnek el.

A védekezés legjobb módja az, ha a rajzás idején az állatokat nappal elsötétített istállóban tartják s csak éjjel hajtják ki. Ha azonban be kell őket fogni, akkor a vékonyabb bőrrel fedett részeket s a szemek-, orr-, szájnnyílás, valamint a végbél környékét besűrített dohánylével kevert zsírral, petroliummal, kátránnyal vagy jodoformos kenőccsel kell bekenni.

Dr. Kukuljevič József.

Különfélék.

Gyógynövények gyűjtéséről és értékesítéséről. Az életben gazdag tapasztalatokat szerezhethet az ember és csak élelmesnek kell lennie, hogy azokat értékesíteni is tudja.

Ujabban nagy lendületet nyert a gyógyfüvek szedése

s különösen az illó olajat tartalmazó gyógynövények örvendenek nagy keresletnek, a melyek reuma, csúz, ischias, főfájás, fülzúgás, stb. betegségeknel használnak.

Az illó olajat tartalmazó gyógynövények szedése és eltevése csekély fáradságot igényel s így azt gyermekek is végezhetik.

Május közepén vagy június elején már meglehet kezdeni a gyűjtést.

Ha gyógygőzölő-gép használatához szedjük a gyógynövényt, akkor súlyt kell helyeznünk arra, hogy az illó olajat tartalmazó növénynek, a minő a rózsa, vadrózsa, kakukfű, citromfű, stb., csak a virágja kerüljön gyűjtő kosarunkba. De örömet veszik, ha menta, zsálya, boldogasszony levele és kerti mályva is van közzé vegyítve. Ez esetben azonban külön kell szedetni és szárítani a zöldlevelű növényt, mivel nedvdúsabb lévén a virágnál, nehezebben szárad. Szárítás előtt, természetesen verőfényes időben szedett gyógynövényt fel kell aprózni, olyan nagyságra, mint a levesbe való tésztát s aztán papirdobozba zárva, napos helyre tenni, a hol 24 óra alatt megszárad. A gondosan összegyűjtött növény hamar elkél és busásan megfizetik. Háladatos foglalkozás ez, mert hetenkint két gyermek képes nyolcz kiló szárított növényt gyűjteni s kilóját a gyógygőzölőbe való növénynek 4 koronájával fizetik. Tehát egy hét alatt 32 koronát kereshet két gyermek.

Még keresettebb az árvacsalan megszáritott, zöld levele, mely ujabban mint tea kerül a gyógytárakban forgalomba s éppen úgy fizetik, mint a bodza virágját. Ezt a teát mézzel édesítve kell élvezni s hűtött állapotban víz helyett lehet inni, különösen leány gyermekeknek ajánlatos ez a fejlődési korban, hogy miért és mi ellen, azt leírja dr. Flóris «Miképpen lehetünk hosszú-

szünet után, látva, hogy Margit fájdalmasan elmerül a gondolataiban.

— Nem láttam és nem is fogom! — jajdult fel Margit, — Cserhádi csak azzal a feltétellel egyezett a válásba, ha örökre lemondok a gyerekeimről.

— És te beleegyeztél ebbe? — kiáltott fel Irma önkéntelenül rosszalólag.

— Csak hosszas küzdelem után, elhiheted. De Cserhátit nem lehetett megpuhítani. Számomra nem volt visszatérés... és férjhez kellett mennem, már a gyermekeim miatt is.

— De Ferrarisban legalább nem csalódtál?

— Benne nem. Ő igazán szeretett és még most is szeret, de...

— De?... — kérdezte Irma feszülten.

— De csalódtam önmagamban, az érzéseimben, — felelte Margit rövid habozás után. — Önámítás, káprázat volt részemről ez a szerelem és én nagyon hamar rájöttem, hogy Ferrarist sohasem szerettem! De már késő volt!... És nevéss ki, Irma, — folytatta Margit őszintén, — de most, tízéves házasságunk után is gyakran úgy tetszik előttem, Ferraris hozzám idegen.

Az én igazi férjem Cserhádi, az én igazi hozzám-

tartozói ő és a gyermekeim! A mint igazi hazám nem ez a klasszikus föld, de a távoli szép Magyarország, a hol szenvedtem, nyomorogtam, küzködtem, de boldog is voltam nagyon, boldog, mint itt sohasem! Itt idegen vagyok, idegen leszek mindig.

Oh, ha legalább gyermekeim lennének, a kik itt születtek olasz földön, olasz apától, lenne egy kapocs, a mi ehhez a földhöz, Ferrarishoz kötne, lenne kárpótlásom az elhagyottakért. De nincs gyermekem! Az Úristen másodszor nem adott! Tudta ő jól mivel büntessen! Gazdag kívántam lenni, az vagyok... és mégis mennyire szegény! Elvesztettem a gyermekeimet, elvesztettem a hazámat! Számkivetésben élek! Pedig majd meghalok a gyermekeim után, a honvágy elepeszt! És a mi a legborzasztóbb, ezt titkolnom kell! El kell hitetnem Ferrarissal, hogy boldog vagyok... meg kell tartanom a szerelmét, mert ha őt is elvesziteném, egészen egyedül lennék a világon!

Oh!... ha Cserhádi tudná, mennyire meg vagyok büntetve!... Ha tudná, — tette hozzá Margit halkán, elfogódva, — hogy sohasem szerettem férfit úgy, mint őt!... Ő volt az első... az igazi!...

életiük» cz. orvosi tanácsadó könyve. Ára 3 korona 75 fillér. (Budapest, VIII., Karpfenstein-utca 18. sz.) A könyv ezenkívül még sok más orvosi tanácsal szolgál és gyógynövényt ismertet.

A ki a gyűjtött gyógynövényt értékesíteni akarja, az forduljon Kiss Józsefhez, a gyógygyözlő-gép feltalálójához (lakik: Békés-Csabán) ő az elmúlt évben kilóját 4 koronájával fizette. *Jaczkovics Miklósné.*

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár nyugdíjsoportjában a következő biztosítások kötettek:

Dreher Antal Trencsén vármegyei, Ciboresudvardi uradalma által: Márton János, Kladvik József, Bakos Simon, Pobiczky János, Panák János, Zsuzsi János, Begán Pál, Král András, id. Guga András, Plskó János, Hamay István, ifj. Guga András, Ondrocska János, Kebiszek György, Machara Márton és ifj. Panák János uradalmi erdőőrök, Sopron vármegye részéről pedig Lakatos Béla vármegyei kerületi erdőőr.

Halálozás. Bálint Mihály m. kir. erdőmérnök, a besztercei erdőigazgatóság kerületéhez tartozó borgói alsójárású erdőgondnokság vezetője, május 12-én, munkás életének 44-ik, hivatalos működésének 19. évében elhunyt.

Felhívás. Felkérem azokat a szaktársaimat, a kik a vadászerdői m. kir. erdőéri szakiskolát 1909-ben végezték, hogy címüket velem tudatni sziveskedjenek. Duchon Lajos urad. s. erdőész. — Felső-Elefánt (Nyitra megye).

Spanyolország narancs- és citromtermesztése. Spanyolországban 47,534 hektár terület narancsfával és 2575 hektár citromfával van beültetve. A többi déligyümölcsessel, mint pl. az illatos és a törpe citromfával beültetett területek alig tesznek ki további 1000 hektárt és ezek a fajok különben sem igen találhatók különültvényekben, hanem jobbra narancs- és citromfákkal keverten állanak.

A termést 1910-ben 7.917,000 métermázsa narancsra és 632,994 métermázsa citromra becsülték.

Bár a déligyümölcstermés nagy része a belföldön kerül fogyasztásra, az országnak igen szép kivitele is van belőle. Kivitelre az őszzsel leszedett narancsok kerülnek, míg a télen át fán maradt és így esetleg többtekevesebbet szenvedett gyümölcsök a belföldön kelnek el és métermázsként néha 25 franknyi árat is érnek.

Az ország narancstermesztése 1870 óta megháromszorozódott, vidékenként meg is ötszöröződött, a minnek oka egyrészt az angol piacon kínált magas árak, másrészt a tengeri úton való szállítás tökéletesbülése.

A termesztés az idők folyamán majdnem a túltermesztésbe csapott már át, míg végre a természetök az új ültetésekkel maguktól meglehetősen felhagytak.

A tudós Lanz Bremon fánként 80, hektáronként 20,000 kilogrammra becsüli a teljes termésben levő narancsültetvény átlagos hozamát. A termesztési költség, beleszámítva a befektetett tőke amortizálását és a nem termő években ráfordított költségeket, évenként átlag 905.79 frank.

Ha a lehullott és részben helyben elfogyasztott gyümölcsök mennyiségét 25%-ra és értéküket métermázsként 4 frankra tesszük, akkor az előbb feltüntetett átlagos termést véve alapul, a hozam: 15,000 kg. narancs, q-ként 12.12 frank = 1818 frank. 5000 kg. narancs, q-ként 4 frank = 200 frank. Összes bevétel = 2018 frank. Összes kiadás = 905.79 frank. Marad tehát tiszta jövedelem 1112.21 frank, a mi igen kedvezőnek mondható.

A nagy világon sokféle természetnek narancsot és Spanyolország már hosszú évek óta sikerrel állja a versenyt, de ha a termesztést tökéletesítik s a piacz követelményeinek és a fogyasztóközönség izlésének eleget tudnak tenni: nem kell a jövőtől tartania. («A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet Közleményei» nyomán.)

Időjelzés. A «Meteor» f. évi június havára a következő időjelzést teszi közzé:

Június havának változási napjai 1—2—4—10—11—18—20—25—26—29- és 30-ra esnek.

Június eleje meleg száraz, 10-ike körül csapadékos, 20-ika körül zivatarosnak, viharosnak ígérkezik, midőn jégesők is valószínűek. Vége meleg, száraz jellegű, tehát elég kedvező időjárást ígér.

Hivatalos közlemények.

2271. sz.
I. B. I.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóság-nak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(Az erdőéri személyzet címhasználatára ügyében.)

Egynemelyik igazgatási hivatal, valamint egyes erdészeti alkalmazottak is tévesen értelmezvén hivatali elődömnök 1906. évi 8260/eln., majd utóbb 1908. évi 38,679. számok alatt kiadott körrendeleteit, az erdőőrök, főerdőőrök és famesterek szolgálati állásának megjelölésére helytelenül az «altiszt» vagy a teljesen önkényesen képzett «erdőaltiszt» gyűjtőszót használják.

Utásítom ennél fogva, miszerint jövőben az altiszt állások betöltésénél az állami költségvetésben megállapított szolgálati minőség megjelölésére használt megnevezésnek megfelelően azokat, kiket az igazgatási hivatal az állami altisztek első osztályába kinevez, «főerdőőrökké» illetve «famesterekké», azokat pedig, kiket a cím az állami altisztek második osztályába kinevez, «erdőőrökké» nevezze ki.

Felhívom ez alkalommal, figyelmeztesse szigoruan alárendelt személyzetét, hogy az állami altisztek első osztályába kinevezett alkalmazottak a fentieknek megfelelően szolgálati állásuk megjelölésénél kizáróan a «főerdőőr» illetve «famester», az állami altisztek második osztályába kinevezett alkalmazottak pedig kizáróan az «erdőőr» címet használhatják; minden ettől eltérő elnevezés tilos.

Budapest, 1913. évi május hó 5-én.

A miniszter helyett:

Otlyk Iván,
államtitkár.

4705. eln. szám.
1913.

Körrendelet valamennyi fő- és ügyosztálynak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának, a segédhivatalok főigazgatójának és valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak és közegnek.

(Létszámkiegészítés céljából behívott állami alkalmazottaknak járó illetmények tárgyában.)

Kapcsolatban a múlt évi december hó 23-ikán 12,977/eln., valamint a folyó évi április hó 10-ikén 3591/eln. szám alatt kelt körrendeleteimmel* értesítem a Czimet, hogy a hivatkozott 12,977/eln. számú körrendelet II. pontjában említett, vagyis azok az állami tisztviselők, altisztek és szolgák, a kik rendes hadkötelezettségüknek teljes lerovása után hivattak be a létszámkiegészítés céljából tényleges katonai szolgálatra, illetményeik szempontjából a tényleges katonai szolgálatnak még egy további (hatodik) hónapján át is időszakos fegyvergyakorlatra behívottaknak tekintendők.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik a 12,977/eln. számú körrendelet I. pontjában említett állami tisztviselőkre, altisztekre és szolgákra, a kiknek illetményei tehát a tényleges katonai szolgálat első két hónapjának (ujonc-kiképzésnek) elteltével beszüntetendők.

Budapest, 1913. évi április hó 30.

A miniszter helyett:

Báró Kazy
államtitkár.

* BCU Cluj / Central University Library Cluj

4437. eln. szám.
1913.

Körrendelet valamennyi fő- és ügyosztálynak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának, a segédhivatalok főigazgatójának és valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak és közegnek.

(A kegyelmi nevelési járulékok mikénti beszüntetése ügyében.)

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsege — a pénzügyminiszter úr előterjesztésére — a folyó évi április hó 4-én kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az 1912. évi LXV. t.-cz. hatálya alá eső alkalmazottak árvái részére 1913. évi január hó elsejét megelőzőleg a szabályszerű életkor eléréséig engedélyezett és az 1885. évi XI. t.-cz. 41. §-ában meghatározott életkor betöltése folytán 1913. évi január hó elsejét megelőzőleg még be nem szüntetett kegyelmi nevelési járulékok az 1912. évi LXV. t.-cz. 68. §-ában megállapított életkor betöltéséig, vagyis a tisztviselők gyermekeinél huszonnégy-, az altisztek és szolgák gyermekeinél pedig tizenhatéves koruk betöltéséig, illetőleg mindkét csoportra nézve esetleg korábban bekövetkezett ellátásukig fizetessenek be.

Kapcsolatban a folyó évi április hó 14-én 3615/eln. szám alatt kiadott körrendelettel, értesítem a Czimet, hogy az említett legfelső felhatalmazás alapján: az 1913. évi január hó elsejét megelőzőleg a szabály-

szerű életkor eléréséig engedélyezett mindazokat a kegynevelési járulékokat, a melyek az 1885. évi XI. t.-cz. 41. §-ában meghatározott életkor betöltése folytán 1912. évi december hó 31-ikét követő időponttal esetleg beszüntetettek, a beszüntetés napjától kezdve folytatólag újból folyóvá kell tenni s úgy ezeket, mint az 1913. évi január hó elsejét megelőzőleg a szabályszerű életkor eléréséig engedélyezett azokat a kegynevelési járulékokat, a melyek az 1885. évi XI. t.-cz. 41. §-ában meghatározott életkor betöltése folytán mindeddig még nem szüntetettek be, az 1912. évi LXV. t.-cz. 68. §-ában megállapított életkor betöltéséig, vagyis a tisztviselők gyermekeinél huszonnégy-, az altisztek és szolgák gyermekeinél pedig tizenhatéves koruk betöltéséig, illetőleg mindkét csoportra nézve esetleg korábban bekövetkezett ellátásukig kell kifizetni.

Az 1885. évi XI. t.-cz. 41. §-ában meghatározott életkor betöltése folytán 1912. évi december hó 31-ével, vagy ezt megelőző időponttal beszüntetett kegynevelési járulékokat nem lehet újból folyósítani.

Budapest, 1913. évi április hó 30-án.

A miniszter helyett:

Báró Kazy s. k.,
államtitkár.

*

7252. eln. szám.
1913.

Pályázat erdősítési jutalmakra.

Az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cz.) 165. §-ában körülírt kopár, vízmosásos és futóhomokterületeken ez évben létesítendő, közdazdasági jelentőséggel bíró erdősítések megjutalmazására az országos erdei alaptól tizenegy (11) nagy jutalmat, tíz (10) elsőrendű és kilencz (9) másodrendű elismerő jutalmat tűzök ki, u. m.: három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, egyet dísz tárgyban),

négy egyenként 800 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt dísz tárgyban),

négy egyenként 600 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt dísz tárgyban),

öt egyenként 500 koronás elsőrendű elismerő jutalmat (hármát készpénzben, kettőt dísz tárgyban),

öt egyenként 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmat, (hármát készpénzben, kettőt dísz tárgyban),

öt egyenként 300 koronás másodrendű elismerő jutalmat (hármát készpénzben, kettőt dísz tárgyban),

és négy egyenként 200 másodrendű elismerő jutalmat (hármát készpénzben, egyet dísz tárgyban).

Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok (bérlok) azon erdősítéseikkel versenyezhetnek, a melyeket az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-ában körülírt kopár-, vízmosásos- vagy futóhomokterületeken általánosságban véve állami pénzsegély igénybevétele nélkül — kivételes esetekben azonban, midőn a birtokos a munkálato- kat különös gondossággal és sikerrel, rendkívül nehéz viszonyok között teljesítette s azokkal fontos közérde- keket sokszorta nagyobb mértékben elégitett ki, mint a mennyire saját érdekeit előmozdította — állami se-

* Lásd: «Az Erdő» 1913. évf. 20. és 132. oldalait, Szerk.

gély igénybevétele esetén is a folyó év tavaszán vagy őszen foganatosítottak.

Megkivántatik azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 kat. hold területűek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold területűek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold területűek, és végül

d) a 300–200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább öt kat. hold területűek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősítést az első munkálatoktól kezdve a jutalom odaitélésének idejéig állandóan gondozni, a szükséges pótlásokat foganatosítani s a létrejövő erdőt az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2., illetve 4. §-ai szerint erdőként fenntartani és kezelni tartozik.

A versenyre bocsátott erdősítések az 1918 ik évben fognak a helyszínén megbíráltatni. A jutalmak kiosztásánál az erdősítések sikere és közgazdasági jelentősége, az erdősítésnél felmerült nehézségek és az erdősítésre fordított költségek fognak irányadóul szolgálni, de a pénzjutalmak kiosztásánál figyelembe vétetnek ezek mellett a birtokos vagyoni viszonyai is.

A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha a versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesnek ítélt erdősítés a jutalom odaitélésének idejében is birtokában lesz.

Az odaitélt pénzjutalom egy harmadrésze az erdősítést teljesítő kezelő erdőtisztet (gazdatisztet vagy bérlőt) fogja illetni. A díszdíjat nyert birtokosok azon alkalmazottai pedig — kik a jutalmazott erdősítések teljesítése körül kiváló érdemet szereztek — érdemük szerint külön pénzjutalomban fognak részesülni.

A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb folyó évi július hó végéig, a folyó év őszen teljesített erdősítéseket pedig legkésőbb folyó évi december hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelőségnél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdősítésekkel az erdősítést teljesítő erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdősített terület bérlője is, de pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos írásbeli nyilatkozatát, melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való részvételhez hozzájárul és egyszersmind kötelezi magát, hogy a versenyre bocsátott erdősítést az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2. vagy 4. §-aiban meghatározott feltételek szerint állandóan erdőként fogja fenntartani és kezelni.

A pályázati kérvényben az erdősítés helyét (község, dűlő, helyrajzi szám), kiterjedését és az erdősítésre használt fanemeket pontosan meg kell jelölni.

Budapest, 1913. évi május hó.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság főnöke Nickl Géza m. kir. főerdőőrnek, erdőigazgatósági irodavezetőnek f. évi június hó 1-től kezdődő nyugdíjazása folytán a következő altiszteket és szegedménybrest helyezte át: Nickl helyébe Beszterczebányára Kovácsfalváról (erdőbádonyi e. g.) Medriczky János főerdőört, — ennek helyébe Mátyásfalváról (zólyomi e. g.) Simsik Mihály főerdőört — utóbbinak helyére ismét Dobrokirályi-ról (zólyomi e. g.) ifj. Lehoczky Jenő erdőört, majd Lehoczky helyére Kővizről (kisgarami e. g.) Kaliszky Gusztáv erdőört s végül utóbb nevezett helyébe a gámpéteri erdőgondnokságból Spissák Lajos erdőlegényt.

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte Barnák Sándor, Plakinger Pál és Balogh Kálmán m. kir. erdőöröket m. kir. főerdőörökké, Daubner Sándor I. oszt. m. kir. erdőlegényt m. kir. erdőörre és Paulyuk Jenő, valamint Chudán Viktor napi-bereket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Pékh József m. kir. főerdőtanácsost Rimaszombatról Komáromba hivatalfőnöknek; Somogy Lajos m. kir. főerdőtanácsost Segesvárról Budapestre hivatalfőnöknek; továbbá áthelyezte Pfundtner Károly m. kir. főerdőmérnököt Medgyesről Segesvárra és Köllő Pál m. kir. főerdőmérnököt Rimaszombatba és megbízta előbb nevezett a segesvári, utóbb nevezettet pedig a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatal főnöki teendőinek ellátásával.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Jáross József znióváraljai, Pölöskei József ráczmecskei kir. közalapítv. erdőöröket főerdőörökké, Hodi Mihály szakvizsgázott erdőört, báta-szék—kövesdi kir. közalap. erdőörre; Radovits János szakvizsgázott erdőört, báta-szék—gyöngyös oldali kir. közalapítv. erdőlegénynévé nevezte ki.

A kolozsvári erdőigazgatóságnál alkalmazott Pataky József erdőaltiszt állásáról leköszönt, mert Torda r. t. városhoz a városi tisztviselők létszámában a X³ fizetési osztályba útbiztossá neveztetett ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

R. J. A köldökszinór egy nyálkás szöveteső, a melyben két verő- és két visszér, valamint a magzat hügyindája foglal helyet. Tehát nem egyetlen zsinór, hanem négy véredény, a melyek a magzat vérkeringését szolgálják s táplálékkal látják el, a hügyinda pedig a magzat hügyhólyagjának tartalmát vezeti el. A köldök véredényét egy kocsonyaszerű anyag burkolja be s tartja össze; ha a köldökszinór elszakad, természetesen megtörténhetik, hogy a köldökszinór egyes részei elválnak, s különféle fertőzés okai lehetnek. Ezért az újszülöttek köldökét 6–8 ujjnyira a hasfaltól tiszta vízben kifőzött fehér vászonszalaggal (pertli) le kell kötni, s négy ujjnyira a hasfaltól újra lekötöni. Aztán a két kötés között elvágni (tisztá ollóval!) a csonkot karbololajjal bekenni. Ha a köldökszinór magától szakad el (mint borjunál rendszeren) a vért tiszta kézzel kifejjük belőle, négy ujjnyira a hasfaltól lekötjük s karbololajjal bekenjük. Képtelen babona, hogy a bika lépfene ellen való ojtása okozná a borjúk pusztulását, az ojtás csak a bikát védi meg a lépfene

fertőzés elől, de az ivadékaire semminemű befolyással nincs. Azok azért pusztulnak el, mert a leszakadt köldökzsinór nyitott véredényein át az alomról, vagy a földről, vagy az anyáról különféle bacillusok kerülnek a borjú testébe, s annak vérkeringésébe. Az almon ugyanis mindig vannak kórermző csirák. Még egészséges állatok bélsarában is számtalan bacillus van, a melyek a vérkeringésbe jutva u. n. evvérűséget okoznak.

2. Másik kérdésére a «Kolumbácsi légy kártételei» című cikkben találja meg a feleletet. *Dr. Kukuljević József.*

F. L. Előfizetése a küldött 4 koronával ez évi június hó végéig rendezve van.

J. J. A közalapítványi erdészeti altiszti kinevezéseket nem azért nem közöljük, mintha a kincstári erdészeti altisztek — az ön szavaival élve — «különb emberek» volnának mint a közalapítványi erdészeti altisztek, hanem azért, mert a közalapítványi erdészeti altisztek létszámában történő változásokról nem értesítenek bennünket s így azokról nincs tudomásunk. Ha sikerül kijárnunk azt, hogy a közalapítványi erdészeti altisztek létszámában történő változásokról bennünket értesítsenek, úgy természetesen ezeket is mindig közölni fogjuk.

K. D. 1. A m. kir. államvasutak az áthelyezett állami alkalmazottak ingóságainak szállítására ad félárú kedvezményt, de egyes beszerzések szállítására — tudomásunk szerint — semmiféle kedvezményt sem ad. 2. Ha a 16. évet betöltött fiú valamely hazai nyilvános polgári tanintézetnek rendes tanulója, vagy olyan hazai nyilvános tanfolyamot látogat, a mely évente egyfolytában legalább nyolcz hónapig tart s a mely kenyérkereső foglalkozásra készít elő s tanulmányait kiváló eredménnyel folytatja, úgy a fiú után kaphat évi 100 kor. családi pótlékot. Ezt felettes hivatala útján a földművelésügyi miniszter úrtól kell kérni. 3. Minden állami alkalmazott kaphat a m. kir. államvasutak (valamint a kassa—oderbergi és a déli vasút) vonalaira félárú jegy váltására jogosító arczképes igazolványt. Ezt felettes hivatala útján, bélyegtelen kérvényhez az illető vasutak igazgatóságától kell kérni s a kérvényhez egy arczképet és két korona kiállítási díjat csatolni. A családtagok (feleség, gyermekek) arczképes igazolványt nem kapnak, de minden egyes utazásra kapnak félárú jegy váltására jogosító igazolványt, ha ilyet minden egyes esetben a vasutak igazgatóságától — szintén bélyegtelen kérvényben — kér. 4. A kincstári fürdőkben engedélyezni szokott kedvezményekre nézve kérjen felettes hivatalától felvilágosítást, mert arra nincs helyünk, hogy az összes kedvezményeket itt felsoroljuk. 5. A kopár- és vízmosásos területekhez kinevezett erdőőrök kilométerpénzt, és napidíjat is kapnak; hogy ez mikor, mennyi, azt felettes hivatalától kérdezze meg, mert az egész útszabályzatot itt le nem írhatjuk. 6. Az országos gazdasági munkás- és cselédségélypénztár ismertetését postán elküldtük.

S. S. Jövedelmi adót még senki se tartozik fizetni, mert az erre vonatkozó törvényt még nem léptették életbe. Azonban fizetése, fa- és földjárandósága után IV. oszt. kereseti adót köteles fizetni.

J. J. 1. Sorsjegyeit eddig még nem húzták ki. 2. Az országos gazdasági munkás- és cselédségélypénztár ismertetését postán elküldtük.

N. K. A közigazgatási bíróságnak arról az ítéletéről, a melyben B. Pál nyugalmazott jószágigazgatósági titkár tűzifa- és földjárandósága értékét a nyugdíjba beszámítandónak mondotta ki, nekünk is volt tudomásunk s annak fontosságát mi is elismerjük s hogy ennek daczára ezt az ítéletet még sem közöltük, annak magyarázata az, hogy nem akartuk a már nyugdíjazott kincstári erdészeti altiszteket esetleg felesleges költségbe verni.

A dolog u. i. úgy áll, hogy a közigazgatási bíróság ennek az ítéletének az indokolásában azt is kimondotta, hogy az ilyen természetbeni járandóságok csak akkor nem számíthatók be a nyugdíjba, ha «akár általános szabályképen, akár a kinevezési rendelkezésben ki van mondva, hogy azok a nyugdíjba be nem számíthatók.»

Minhogy pedig a kincstári erdészeti altisztek és szolgálók szolgálati viszonyainak szabályozása tárgyában 1882. évi június hó 5-én kiadott s jelenleg is még érvényben levő 19,356. számú földművelésügyi miniszteri körrendelet 3. pontjában általános szabályképen ki van mondva, hogy a «lakpénz, a tűzifa- és földilletmény a nyugdíjba be nem számítható», ennél fogva nyilvánvaló, hogy a kincstári erdészeti altisztek, ezeknek a nyugdíjba való beszámítását sem a régi nyugdíjtörvény, sem a közigazgatási bíróság említett ítélete alapján nem igényelhetik. De nem tarthatnak igényt a tűzifa- és földjárandóság értékének a nyugdíjba való beszámítására az új nyugdíjtörvény alapján nyugdíjazott erdészeti altisztek sem, mert az új nyugdíjtörvény 23. §-ában már fel vannak sorolva azok a járandóságok, a mik a nyugdíjba számíthatók, ezek közt azonban a tűzifa- és földjárandóság értéke nem szerepel.

Úgy az ön, mint mások tájékoztatása céljából megjegyezzük egyébként azt is, hogy egyes az 1885. évi XI. t. cz. (régí nyugdíjtörvény) alapján nyugdíjazott kincstári erdészeti altisztek, hivatkozással a közigazgatási bíróság említett ítéletére, már kérték is a földművelésügyi miniszter úrtól tűzifa- és földjárandóságok értékének a nyugdíjba való beszámítását, kérelmükkel azonban az említett általános szabály alapján elutasították. Ha ezek a nyugdíjazott erdészeti altisztek a földművelésügyi miniszter úr elutasító határozata ellen a közigazgatási bírósághoz fordulnak s a közigazgatási bíróság az említett általános szabály daczára a tűzifa- és földjárandóság értékének az erdészeti altiszteknél való beszámítását is elrendelné, erről lapunk olvasóit természetesen értesíteni fogjuk.

Ezek után ön is beláthatja, hogy inkább helyesen cselekedtünk, hogy ezt a «fontos» közigazgatási bírósági ítéletet még nem közöltük, mert így sokakat megkiméltünk attól, hogy esetleg felesleges költségbe verjék magukat.

Z. L. Levelét illetékes helyre eljuttattuk.

S. J. A 11 éves és csak öt elemi iskolát végzett fiú elhelyezése talán legzértebben valamely árvaházban volna lehetséges. Ha azonban a fiúval elvégezteti még a hatodik elemi osztályt is, a mikorra a fiú már 12 éves lesz, akkor beadhatná esetleg valamelyik állami ipariskolába, a hol több állami alapítványi hely van. Ilyen állami alapítványi helyek vannak a gölnczbányai m. kir. állami vasipari szakiskolában, a szegedi m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolában mindkét szakon, a brassói m. kir. állami fa- és kőipari szakiskolában a faipari szakon, a székelyudvarhelyi m. kir. állami kő- és agyagipari szakiskolában mindkét szakon, a zalatnai m. kir. állami kőfaragó- és kőcsiszoló ipari szakiskolában mindkét szakon, valamint az újpesti m. kir. állami faipari szakiskolában.

Ezekben az intézetekben elhelyezett tanulók megfelelő elméleti és gyakorlati szakoktatásban, internátusi elhelyezéssel kapcsolatos gondos felügyelet és nevelésben, valamint ruházatban is részesülnek, beleértve az elhelyezett tanulók összes fentartási költségeit is. Ezeket a «jövédéki bíróság-alap»-ból létesített alapítványi helyeket a m. kir. pénzügyminiszter úr adományozza s a fölveteli kellékek a hat elemi vagy két középiskolai osztály sikeres elvégzése, továbbá a 12 éves kor betöltése mellett ép és kifejlett testalkat. A tanulók tanulmányaik befejezte után végbizonyítványt kapnak, mely munkakönyv váltására, két évi segédi gyakorlat után pedig, ha nagykorúságukat elérték, az illető iparág önálló üzésére igazolvány vételére jogosít.

A tanulmányi idő — a gölnczbányai intézet kivételével — mindegyik intézetben és valamennyi szakosztályon négy év. A gölnczbányai szakiskolán, mely egészen különleges irányú és a fémiparnak csak a szerkovács ágát karolja fel, a kiképzés tartama 3 év.

Bővebb tájékozás céljából kérjen valamelyik ipariskolától prospektust.

N. L. Kérdésére levélben válaszoltunk.

C ALLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT J

Intelligens, szakvizsgázott, nős, de gyermektelen, 45 éves, róm. kath., magyarul és németül beszélő egyén, — kinek neje kilencz évig grófi háznál mint kulesárnó volt alkalmazva. — jó bizonyítványokkal rendelkezik, a fő- és apróvad tenyésztésében, cserkészletben, vadászatok vezetésében jártas, azonnali belépésre megfelelő állást keres. Parkvadász, vagy kastélygondnoki állást, hol felesége mint kulesárnó nyerne alkalmazást, szintén elfogad. Címe a szerkesztőség-nél meg tudható. (37.)

Azonnali belépésre erdőőri állást keres 40 éves, szakvizsgázott és jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező, feltétlen jó magaviseletű egyén. Címe: Illés Ignác erdőőr. Gyulakeszi (Zala megye). (38.)

Erdővédői vizsgát tett, nyolcz évi erdőgazdasági s vadászati gyakorlattal bíró, fiatal, nős egyén, kitűnő ajánlatokkal, szerény igények mellett alkalmazást keres. Címe: B. E. Szatmár, Hunyadi-utca 48. sz. (39.)

Vizsgázott erdőőr, ki jelenleg nagyobb urad. felmondatlan állásban van, állását változtatni óhajtja csak azért, hogy erdőben lakhasson. Beszél németül és tótul, kiszolgált katona, az erdőüzem minden ágában jártas, józan, feltétlen megbízható, 36 éves, nős egyén. Megkereséseket «Erdőőr 1913» jelige alatt a lap szerkesztősége továbbít. (40.)

Szakvizsgázott erdőőr, 40 éves, róm. kath., négy középiskolát végzett, nős, három gyermek atyja, jó szolgálati bizonyítványokkal június hó 1-re állást keres. Az erdészeti és vadászati teendőkből 14 évi gyakorlattal bír, a cserkészletben, az apróvad- és fácskatenyésztésben, a kártékony vadak irtásában, szőlő-, mezőgazdaság- és kőbányakezelésben, valamint vadászatok rendezésében jártas, jó lövő. Jelenleg nagyobb uradalomban mint erdész és fővadász van alkalmazva; beszél magyarul és tótul s némileg németül is. Címe a szerkesztőség-nél meg tudható. (41.)

C HIRDETÉSEK C

Keresek megvételre egy egyéves **Uhut**. Kérem az eladók címét és mi az ára velem közölni. Gröftner Viktor uradalmi főtiszt, Temes-Ság. (2.III.3.)

A petrillai volt urbéresék elnökétől.

Pályázati hirdetmény. 18/1913. urb. szám. Petrilla község volt urbéres közbirtokossága erdejében egy erdőőri állás megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak mindazon feddhetlen, 24 évet betöltött magyar állampolgárok, a kik az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előírt erdőőri szakvizsga letételét bizonyítványokkal igazolhatják.

Javadalmazása évi 600 kor. fizetés és természetbeni lakás.

A pályázati kérések folyó évi június hó 10-ig adandók be; a később érkezettek figyelembe nem lesznek véve.

Megjegyezvén azonban, ha szakvizsgázott pályázó nem jelentkezne, az állásra egy kiszolgált katonai altiszt,

csendőr, rendőr is ki lesz ideiglenesen nevezve, a ki köteles az erdőőri szakvizsgát egy éven belül letenni, különben állását veszti.

Petrilla, 1913. május 13.

(3.)

Sorbán István s. k., urb. elnök.

Magashegységi, tisztán erdőőri szolgálatra **kisegítő erdőőrt**, avagy nőtlennek maradó, szakvizsgázott, románul is beszélő **erdőlegényt** keres azonnali belépésre Kendeffy uradalmi erdőhivatal Malomviz, u. p. Kerynesd, Hunyad megye. (4.)

Termelt és részint vasuti állomás mellé, részint erdei rakodókra szállított tölgyhaszonfa eladása. 1913. évi 1345. szám. A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó garamrévi és selmeczbányai erdőgondnokságoknál kitermelt és a zsarnóczai vasuti állomás melletti kincstári rakodóra s illetőleg erdei rakodókra szállított, kéregben mérve mintegy 882-15 tömörköbméter tölgyhaszonfa hét értékesítési csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi június hó 4-én déli 12 óráig nyújtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál és ott június hó 5-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, a faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be. Zsarnócza, 1913. évi május hóban.

(5.)

M. kir. erdőhivatal.

Pályázat. 4286/1913. szám. Az alulírott m. kir. erdőigazgatóság kerületében üresedésben levő három főerdőőri (I. oszt. altiszi) előléptetés esetén öt erdőőri (II. oszt. altiszi), illetőleg öt I. oszt., esetleg öt II. oszt. erdőlegényi, illetve egy I. oszt., esetleg egy II. oszt. segéderdőőri állomásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban körülírt szakképzettségüket igazoló bizonylattal felszerelt, az államerdészet szolgálatába újonnan belépni kívánók ezenfelül ép, egészséges testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket igazoló s kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá eddigi alkalmazásukról, nyelvismeretükről, életkoruk és illetőségükről tanuskodó bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket 1913. év június hó 30-ig az alulírt erdőigazgatósághoz nyújtásuk be.

Máramarossziget, 1913. május.

(6.)

M. kir. erdőigazgatóság.

Nagyszerű vaddisznós vadaskert (esetleg fővad részére is) volna olcsón és könnyen berendezhető Galicziának délnyugati részében. Pompás vidék a Kis-Kárpátok nyulványain. Vasuti állomás négy kilométernyire. Az erre a czélra igen jutányos áron megszerezhető erdő bármilyen nagyságban kihaltható.

Csinos vadászlak és erdészház egy kis berendezett fácskában rendelkezésre áll; nemkülönbön vaddisznó és őz a vadonban. Mérsékelt mennyiségben fogoly és nyúl is.

További felvilágosítást készségesen megad a meghatalmazott főerdész: J. H. Duben, Wisoká, Op. Dobrze-hów, Gal.

Sáros vármegye közigazg. erdészeti bizottságától.

Pályázat járási erdőőri állásra. 862/1913. e. a. szám. A Zboró székhelyvel rendszeresített zborói és a Bártfa székhelyvel rendszeresített bártfai alsó védkerület ellátása céljából két II. oszt. járási erdőőri állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalmazás: évi 500 kor. fizetés, 200 kor. uti átalány, 200 kor. lakpénz, 100 kor. egyenruhaátalány, két tagsági díj a Munkás- és Cselédsegélypénztárnál, baleset ellen való biztosítás és a szabályszerű mellékilletmények.

Az állás a kinevezéstől számított 30 nap alatt elfogalandó.

Pályázók a magyar állampolgárságot, feddhetlen életet, a 24 éves életkor betöltését, ép szellemi és testi erejüket és az erdőőri szakvizsga letételét és eddigi szolgálatukat hiteles okmányokkal beigazolni és az így felszerelt kérvényüket legkésőbb f. évi június hó 25-ig alulírott bizottsághoz benyújtani kötelesek.

Kelt Sáros vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának Eperjesen, 1913. évi május hó 24-én, ülésen kívüli intézkedéséből.

(7.)

Semsey s. k., elnök.

Tállya nagyközség előjáróságától.

Pályázati hirdetmény. 801/1913. szám. Tállya nagyközség képviselőtestületének 12,801/3. sz. határozatával felmentés folytán megüresedendő erdőőri állásra pályázatot hirdetünk.

Felhívjuk mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előírt erdőőri szakvizsgát sikeresen letették s eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi június hó 15-ig bezárólag alulírott előjárásnál adják be, mert a későbbben beérkező kérvényeket figyelembe nem vesszük.

Ezen állás javadalmazása: a) 800 kor. évi fizetés, melyet szabályszerű nyugtára a községi pénztár fizet ki havi utólagos részletekben; b) 16 ürméter tűzifa beszállítva; c) a rátkai határban fekvő két-öt hold (10 vékás) szántóföld használata.

Az állás 1913. év augusztus hó 1-én foglalandó el. Katona-kötelezettségüknek eleget tett egyének előnyben részesülnek.

Tállya, 1913. évi május hó 10-én.

Kula Pál

főjegyző.

Toldy István

főbíró.

(9.)

1 3/4-éves szelidített **szarvasbika** eladó. Czim a kiadóhivatalban. (11.)

Pályázati hirdetés (az erdőőri szakiskolák tanulóinak felvétele ügyében). 8390/I. A. 3. sz. A görgényszentimrei, királyhalmi, liptóújvári és vadászerdei m. kir. erdőőri szakiskolákba a folyó év szeptember havában kezdődő új, kétéves tanfolyamra — részint állami ellátás mellett, részint saját költségen — több tanuló fog felvétetni a következő szabályok szerint:

1. A tanulók felvétele a szakiskolába pályázat útján történik.

2. A pályázó által sajátkezüleg írt és kellően felszerelt kérvényt folyó évi július hó 3-ig ahhoz a szakiskolához kell beküldeni, melybe a pályázó felvétetni kíván, azt azonban, hogy a kijelöltek melyik szakiskolánál jelentkezzenek felvételre, a pályázók számához és az egyes szakiskolák tanulóinak megállapított létszámához képest a pályázók kívánságának lehető figyelembe vételével a szakiskolai igazgatók tanácsának javaslata alapján a m. kir. földművelésügyi miniszter határozza meg.

Az egyes m. kir. erdőőri szakiskolákhoz a kérvényeket a következő helyekre kell címezni és pedig: 1. a görgényszentimreihez: Görgényszentimrere, 2. a királyhalmihoz: Királyhalmára (u. p. Szabadka), 3. a liptóújvárihoz: Liptóújvárra, 4. a vadászerdeihez: Vadászerdőre (u. p. Temesvár-gyárváros).

3. A pályázati határidőn túl beküldött, vagy megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

4. A pályázati kérvényben meg kell említeni, hogy a pályázó melyik szakiskolánál kíván felvétetni és hogy ellátást a szakiskolában saját költségére, vagy az állam költségére kívánja-e s végül, hogy kérvényére a válasz milyen cím alatt s hová (vármegye, utolsó posta állomás) küldessék.

5. A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles irattal a pályázónak igazolnia kell a következőket, nevezetesen:

a) anyakönyvi kivonattal azt, hogy kora a pályázat naptári évében a 17 évet meghaladja, de a 25 évet még el nem éri. (Kivételnek a «Tanusítvány»-nyal ellátott továbbszolgáló katonai altisztek, a kik a 28 éves korig folyamodhatnak felvételért);

b) iskolai bizonyítvánnyal azt, hogy legalább az elemi népiskola hatodik (illetőleg valamely középiskola második) osztályát sikeresen elvégezte;

c) kincstári erdészeti, katonai, vagy hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal azt, hogy ép, erős, egészséges, munkához és az idő viszontagságaihoz szokott edzett testalkattal s különösen: jól látó-, halló- és beszélőképességgel bír;

d) hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal azt, hogy kérvényének benyújtásáig kifogástalan magaviseletet tanusított;

e) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségben áll-e, vagy nem;

f) a ki valamely alkalmazásban áll, gazdájának, vagy gazdája megbízottjának bizonyítványával azt, hogy az alkalmazás mióta tart, mennyi időre s mire terjed;

g) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal azt, hogy szülei milyen állandó foglalkozást űznek, vagy űztek, továbbá: hogy ha szülei látják el, milyen a vagyoni helyzete szüleinek; ha pedig szülőtlén árva, illetőleg ha fenntartásáról saját magának kell gondoskodnia, milyen a vagyoni helyzete önmagának;

h) a ki saját költségén való ellátásra kíván felvétetni, királyi főjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy az érette járó ellátási költséget: évenként 330 (háromszázharmincz) koronát — arra az időre, melyet a szakiskolánál tölt — szülője, gyámja vagy hozzátartozója, avagy maga, a szakiskola igazgatójának kezéhez felévi előleges részletekben a kitűzött időre pontosan lefizeti.

6. Azt, hogy a pályázók közül kik jelentkezhetnek felvételre, a szakiskolai igazgatók tanácsának javaslata alapján a m. kir. földművelésügyi miniszter állapítja meg.

7. A felvételre való kijelölésnél és illetőleg a felvételre való alkalmasság és érdemesség sorrendjének megállapításánál a kérvényhez csatolt okmányokban foglalt adatokhoz képest elsőbbségben részesülnek:

a) elsősorban azok, a kiknek iskolai előképzettsége nagyobb;

b) másodsorban azok, a kik máris valamely erdőgazdaságnál gyakorlati alkalmazásban vannak vagy voltak;

c) harmadsorban azok, a kik erdőgazdaságnál alkalmazottaknak vagy földműveseknek, erdő- vagy mezőgazdasági munkásoknak gyermekei vagy árvái.

Azok közül, a kiknek felvételre való alkalmassága és érdemessége a jelzett szempontokból véve egyenlő, elsőbbségben az részesül, a ki saját költségén való elátásra kíván felvételt.

8. A felvételre kijelöltek kötelesek annál a szakiskolánál, melyhez beosztattak, a szakiskola által velük közölt időben felvételi vizsgálatra jelentkezni.

9. A felvételre jelentkezőket a szakiskola igazgatója elsősorban orvosi vizsgálat alá veti.

A kit a szakiskola orvosa valamely ragályos vagy a szakiskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyítható betegségben szenvedőnek vagy hiányos testi szervezeteinek talál: az felvételi vizsgára nem bocsátható.

10. A felvételi vizsgát a szakiskola igazgatója a tan személyzettel együtt tartja meg.

A felvételi vizsga annak szigorú megállapítására szolgál, hogy a jelentkező tényleg birtokában van-e legalább azoknak az ismereteknek, a melyek az elemi népiskola VI., illetőleg a középiskolák II. osztályára megállapított követelményeknek megfelelnek.

A ki a felvételi vizsgát ki nem állja, felvételét a szakiskolába csak újabb pályázat alkalmával kérheti.

11. Azokat, a kik a felvételi vizsgát sikeresen letesznek s a szabályzat egyéb feltételeinek is megfelelnek, az igazgató a szakiskolába befogadja s a szakiskolai tanulók törzskönyvébe bevezeteti.

12. A szakiskolába való belépés alkalmával minden tanuló köteles új állapotban magával hozni: 6 inget, 6 alsónadrágot, 6 zsebkendőt, 10 pár kanczát vagy harisnyát, 1 pár — erdőjárásra alkalmas — erős bagaria-csizmát.

A tanulók egyéb ruházatáról, valamint a szükséges tankönyvekről, tanszerekről és eszközökről, nemkülönbén a tanulóknak lakással és étellel való ellátásáról, a szakiskolában töltött idő alatt a tanulóért fizetett ellátási költség fejében, illetőleg az erre szolgáló államköltségvetési hitel terhére a szakiskola gondoskodik, de viszont a szakiskola helyiségeinek, berendezésének és felszerelésének rendben tartása és tisztogatása a tanulók köteleességét képezi.

13. Az állami ellátás ahhoz a feltételhez van kötve, hogy az abban részesülő tanuló a szakiskola tanfolyamát tényleg sikeresen végezze.

Ehhez képest a szakiskolába állami ellátás mellett felvett tanuló — végleges befogadását megelőzőleg — királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal biztosítani tartozik azt, hogy a mennyiben a szakiskolából a kétéves tanfolyam bevégezése előtt önként kilépne, vagy saját hibájából elbocsátatnék, abban az esetben érte a szakiskolában töltött időre eső ellátási költséget szülője, gyámja, vagy más hozzátartozója, a szakiskola igazgatójának felszólítása után hat héten belül megtéríti.

Ez alól a kötelezettség alól csak azok menthetők fel, a kik hitelesen igazolják, hogy az ellátási költség megtérítéséről egyáltalán nem gondoskodhatnak.

Budapest, 1913. évi május hóban.

Pályázati hirdetés (a vadászerdei m. kir. erdő-őri szakiskolánál nyitandó egyéves továbbképző-tanfolyam tanulóinak felvétele ügyében). 8391/I. A-3.

1. Azok számára, a kik az erdő-őri szakiskola kétéves tanfolyamának elvégzése és az erdő-őri szakvizsga sikeres letétele után az erdészeti műszaki segédszolgálat terén kiterjedtebb ismereteket, teljesebb gyakorlatot és olyan fokú önállóságot kívánnak szerezni, hogy a mennyiben magánbirtokosok (az 1979:XXXI. t.-cz. 17. §-ában nem említett birtokosok) csekélyebb terjedelmű erdőbirtokának kezelésével bízhatnak meg, az erdészeti műszaki segédszolgálat körébe tartozó teendőikön kívül a birtokosnak vagy megbízottjának irányítása és ellenőrzése mellett az erdőgazdaság olyan teendőit is képesek legyenek teljesíteni, a melyek nagyobb gazdaságokban szakképzett erdőtiszteknek képezik feladatát, illetőleg a melyeknek teljesítésével az 1879:XXXI. t.-cz. 17. §-ában felsorolt erdőbirtokosok erdeinek kezelésénél kizárólag csak a törvény 36. §-ában meghatározott minősítéssel bíró erdőtisztek bízhatók meg: a vadászerdei m. kir. erdő-őri szakiskolánál a folyó évi szeptember hó 1-én egyéves továbbképző-tanfolyam nyílik meg.

2. Erre a továbbképző-tanfolyamra csak azok jelentkezhetnek, a kik valamelyik m. kir. erdő-őri szakiskolán a kétéves tanfolyamot *jó sikerrel* elvégezték, az erdő-őri szakvizsgálatot letették és azon legalább *«jó alkalmas»* osztályzatot nyertek.

3. A pályázó által sajátkezüleg irt és kellően felszerelt kérvényt folyó évi július hó 10-ig ahhoz a m. kir. erdő-őri szakiskolához kell beküldeni, a melynél a folyamodó az erdő-őri szakiskolát végezte.

4. A pályázati határidőn túl beküldött vagy megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

5. A pályázati kérvényben meg kell említeni, hogy a pályázó ellátását a szakiskolában saját költségére, vagy az állam költségére kívánja-e és hogy kérvényére a válasz milyen cím alatt s hová (vármegye, utolsó postai-állomás) küldessék.

6. A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles iratokkal a pályázónak igazolnia kell a következőket:

a) anyakönyvi kivonattal azt, hogy kora a folyó naptári évben a 30 évet még el nem éri;

b) az illető m. kir. erdő-őri szakiskola végbizonyítványával azt, hogy ott a szakiskolai kétéves tanfolyamot *jó sikerrel* elvégezte;

c) erdő-őri szakvizsga-bizonyítvánnyal azt, hogy az erdő-őri szakvizsgálatot letette s azon legalább *«jó alkalmas»* osztályzatot nyert;

d) hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal azt, hogy az erdő-őri szakvizsga letétele óta kérvényének benyújtásáig eltelt időt mivel töltötte s ezalatt milyen magaviseletet tanúsított;

e) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségben áll-e, vagy nem;

f) a ki valamely alkalmazásban áll, gazdájának vagy gazdája megbízottjának bizonyítványával az alkalmazás időtartamát és foglalkozásának munkakörét;

g) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal azt, hogy ha szülei látják el, milyen a vagyoni helyzete szüleinek, ha pedig szülőtlén árva, illetőleg ha fenntartásáról saját magának kell gondoskodnia, milyen a vagyoni helyzete önmagának;

h) a ki saját költségén való ellátásra kíván felvételt, királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy az érette járó ellátási költséget, évi 3310 (háromszázharmincz) koronát, arra az időre, melyet a szakiskolánál tölt, szülője, gyámja vagy más hozzátar-

tozója, avagy maga, a szakiskola igazgatóságának félévi előleges részletekben a kitűzött időre pontosan lefizeti;

i) a ki állami költségen való ellátásra kíván felvételt, kir. közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy a mennyiben a szakiskolából a tanfolyam befejezte előtt önként kilépne, vagy saját hibájából elbocsátatnék, abban az esetben érte a szakiskolában töltött időre eső ellátási költséget szülője, gyámja vagy hozzátartozója a szakiskola igazgatójának felszólítása után hat héten belül megtéríti.

A kik továbbképző-tanfolyamra való felvétel iránt közvetlenül a szakiskola elvégzése után folyamodnak, azoknak a fent a), d), e), f) és g) pontok alatt említett iratokat a kérvényhez csatolni nem kell.

7. A tanfolyamra felvett minden tanuló a szakiskolába való belépés alkalmával köteles magával hozni: 6 inget, 6 alsónadrágot, 6 zsebkendőt, 10 pár kapezát vagy harisnyát, 1 pár erdőjárásra alkalmas erős bagaricsizmát. A tanulók egyéb ruházatáról, valamint a szükséges tankönyvekről, tanszerekről és eszközökről, nemkülönben a tanulóknak lakással és étellel való ellátásáról, a szakiskolában töltött idő alatt a tanulóért fizetett ellátási költség fejében, illetőleg az erre szolgáló államköltségvetési hitel terhére, a szakiskola gondoskodik; de viszont a szakiskola helyiségeinek, berendezésének és felszerelésének rendbentartása és tisztogatása a tanulók kötelességét képezi.

8. Azokat a tanulókat, a kik a továbbképző-tanfolyamra nem közvetlenül a szakiskola elvégzése után vétetnek fel, jelentkezésük alkalmával a szakiskola igazgatója orvosi vizsgálat alá veti. A kit a szakiskola orvososa valamely ragályos, vagy a szakiskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyítható betegségben szenvedőnek vagy hiányos testi szervezetűnek talál: az a szakiskolába nem fogadtatik be.

Budapest, 1913. évi május hó.

(13.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő és lapunk rovatvezetője által irt

baromfi- és házinyul- tenyésztési szakmunkák:

1. Általános tudnivalók	III. kiadás ára	1.— K
2. Baromfitenyésztés	I. • • •	5.— •
3. Tyuktenyésztés	II. • • •	3.— •
4. Pulyktenyésztés	II. • • •	3.— •
5. Lud- és kacsatenyésztés	I. • • •	3.— •
6. Baromfiak hizlalása	II. • • •	1.50 •
7. Baromfitermékek értékesítése	• • •	2.— •
8. Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése.	I. kiadás	• 2.— •

E nyolcz munka a «Baromfitenyésztés» heti szaklap kiadóhivatalában **Kolozsvár Ferencz József-u. 5. II. 8. az erdőszeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve felé árban kapható.**

Abauj-Torna vármegye közigazgatási erdőrendészeti albizottsága.

Pályázati hirdetmény. 644/913. erd. alb. szám. A szeptsi székhelylyel rendszerosított II. oszt. járási erdőőri állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalmazás: évi 500 korona fizetés, 200 korona lakpénz, 200 korona utazási átalány, 100 korona egyenruhaátalány, két tagsági díj a munkás- és cselédsegélypénztárnál, balesetbiztosítás.

Az állás a kinevezéstől számítandó 30 nap alatt elfoglalandó.

Pályázók a magyar állampolgárságot, a fedhetetlen életet: a 24 éves kor betöltését, épszellemi és testi erejüket és az erdőőri szakvizsga letételét és eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket legkésőbb folyó évi június hó 25-ig az alulírott bizottsághoz nyujtsák be.

Kassa, 1913. május hó 23.

(10.)

Szalay, erd. b. elnök.

VADÁSZGAZDASÁGI IRODA

Budapest, Üllői-út 16/B.

Egyetlen kurucz vállalat, a mely a legolcsóbban és a legjobb minőségben szállít mindenféle sajátfogású, élő-, apró- és nagyvadat, csapdákat, hálókat, mindenemű vadászati és horgászati felszerelést, vadtakarmányt stb. Elvállalja és a legszakszerűbben teljesíti: a satnyult agancsú vadállomány feljavítását, vadaskertekben 8—10 kilós agancsok növesztését, exotikus vadfajok telepítését, nagyvadfogdák és a degenerálódást kizáró vadaskertek felállítását, élővad-biztosítást; lelővések, vadászterületek bérbeadását, eladását, berendezését, becslését, szakszerű kezelését, dúvadak kiirtását. Mindenféle vadászati, vadtenyésztési és horgászati ügyben szakszerű tanácssal szolgál. (I.M.S.)

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

XXX-ik évfolyam.

Megalapították

Cserháti Sándor és dr. Kossutány Tamás.

A mezőgazdaság és állattenyésztés minden ágával foglalkozó illusztrált havi folyóirat, a magyar agrárkultúra terjesztésére.

Szerkesztik

enesei **DORNER BELA**
kir. gazd. intéző.

ifj. **RÖSZLER KÁROLY**
kir. kísérletügyi adjunctus.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, Üllői-út 25. szám (Patria nyomda).

Előfizetési ár egy évre 12 korona.

Az Erdő előfizetőinek 8 korona.